

Benjamin Carson „*Prin muncă grea, perseverență și credință în Dumnezeu îți poți trăi visul.*”

Stimați consăteni, invitați, oaspeți!

Acum că anul 2017 s-a încheiat, putem trage o linie, pentru a însuma rezultatele obținute în activitățile pe care le-am desfășurat, să facem niște concluzii, să stabilim punctele forte ale activității ce au asigurat succesul, dar și să menționăm punctele slabe ce au fost motivele insucceselor, în același timp, să învățăm niște lecții, ce ne vor fi de folos în activitatea din anul ce s-a început.

În conformitate cu prevederile Legii privind Administrația Publică Locală, articolul 29, Vă prezint Raportul cu privire la starea economico- socială și de mediu a satului Borogani, raport care conține momentul bilanțului, ce se referă la capacitatea efectivă a administrației publice locale de a rezolva cu responsabilitate treburile publice și de a gestiona patrimoniul localității în interesul comunității locale pe principiile autonomiei locale.

Consider că prezentarea raportului anual de activitate este nu doar o datorie a noastră, ci și o necesitate, această lucrare reprezentând un instrument prin care cetățenii satului Borogani sunt informați despre modul și eficiența rezolvării treburilor publice, în contextul preocupării pentru o reală deschidere și transparență a instituției noastre.

Onorată asistență! De o bună vreme, vreo 20 de ani încoace, cuvântul „criză” este pe buzele tuturor, iar efectele ei le resimțim cu toții, și anume: lipsa locurilor de muncă bine plătite, fapt ce a motivat plecarea oamenilor, în special a tinerilor, persoanelor apte de muncă, la muncă și cu traiul peste hotare, iar drept urmare a acestui fenomen, ne confruntăm cu foarte multe probleme: creșterea infrațunilor în rândurile minorilor rămași fără îngrijirea părintească, lipsa acută de specialiști calificați în toate domeniile, inclusiv în administrația publică locală. În mare parte am rămas în teritoriu cu pensionari bolnavi. De asemenea, avem un mediu de afaceri “în suferință”, și altele. Chiar dacă administrația publică locală nu poate să impulsioneze dezvoltarea economică sau să creeze locuri de muncă, ea are scopul să asigure condițiile unui trai decent, astfel încât cetățenii să beneficieze de facilitățile obligatorii într-un sat. Este extrem de dificil de muncit în administrația publică locală în condițiile care s-au creat astăzi: cu un buget mic, dar cu mari și multe probleme, cu un număr foarte mic de cetățeni angajați legal în câmpul muncii, cu o scăzută inițiativă locală de a relansa activitățile economice, pe fondul activității dezorganizate, haotice a agenților economici. Dar, chiar și în aceste condiții, programul pe care mi l-am asumat, venind la primărie este unul eficient, un program care încearcă să schimbe spre bine fața satului nostru. Astfel, din 2015 încoace, inclusiv 2017, în satul Borogani au fost derulate o serie de investiții, au fost dezvoltate o serie de servicii, toate având drept scop transformarea satului nostru într-un loc civilizată în care să domnească ordinea, curățenia și bunul simț. Despre multe din ele v-am comunicat în cadrul adunărilor generale din anii 2016 și 2017. Astăzi am să mă refer la

activitățile întreprinse în anul 2017. Totodată, țin să menționez că rapoartele cu privire la activitatea primăriei și a primarului pentru anii 2015 și 2016 le puteți citi în întregime pe site-ul primăriei: borogani.sat.md.

Așadar, anul 2017, stimați consăteni, a fost unul în care eforturile comune ale Primăriei, Consiliului Local, instituțiilor din teritoriu, antreprenorilor, și nu în ultimul rând, a locuitorilor adulți, elevilor, tinerilor din sat, au dat roade la toate nivelurile. De aceea, de la bun început doresc să Vă mulțumesc pentru implicare și pentru sprijinul acordat.

Pentru început, am să fac o analiză a structurii organizaționale a APL din s. Borogani.

APL Borogani este reprezentată de Primărie și Consiliul Local. Primăria este reprezentată de către primar cu aparatul de 5,5 unități, dintre care 1 secretar al Consiliului Local, 1,5 percepatori fiscali, 1 inginer cadastral, 1 contabil-șef, 0,5 – contabil, 0,5- specialist recrutare. Pe lângă Primărie activează serviciul Asistență Socială cu 1,5 unități. Conform statutului, atribuțiilor legale, Consiliul Local este organul local DELIBERATIV, adică organul care primește decizii, în conformitate cu legislația în vigoare (Parlamentul satului), iar primarul, împreună cu funcționarii primăriei este organul executiv local, adică execută, îndeplinește deciziile aprobate de consiliu (Guvernul satului).

În gestiunea Primăriei sunt 5 instituții din teritoriu, și anume:

1. Grădinița „Andrieș”
2. Casa de Cultură
3. Muzeul
4. Bibliotecile: biblioteca publică și cea pentru copii
5. Colectivul –model „Busuioc Moldovenesc” care activează pe lângă Casa de Cultură

În afară de aceste instituții, activitatea cărora este gestionată, monitorizată de către primărie, în teritoriu mai activează:

1. Liceul Teoretic „Grigore Vieru”
2. Gimnaziul „Vasile Badiu”
3. Centrul de Sănătate.

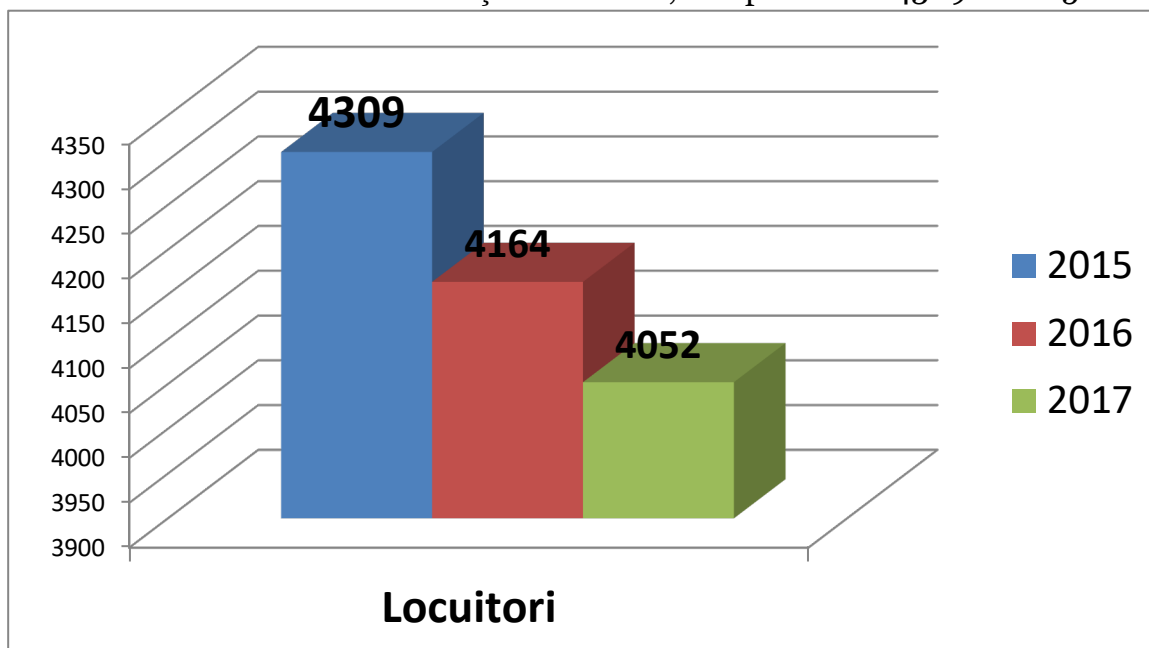
Aceste instituții sunt la autogestiune, adică de sinestătător își planifică și cheltuie sursele financiare, precum și desinestătător își planifică și desfășoară activitatea statutară. Primăria și aceste instituții sînt în relație de colaborare și nu de subordonare.

În afară de instituțiile menționate mai sus, în teritoriu activează și Oficiul Poștal care se subordonează filialei Leova a Î.S. „Poșta Moldovei” și Postul de Poliție care se subordonează Inspectoratului de Poliție Leova cu care Primăria colaborează în vederea acordării de servicii calitative cetățenilor din sat.

Una dintre obligațiunile fundamentale ale Administrației Publice Locale este gospodărirea eficientă a patrimoniului sau a bogățiilor, proprietăților localității.

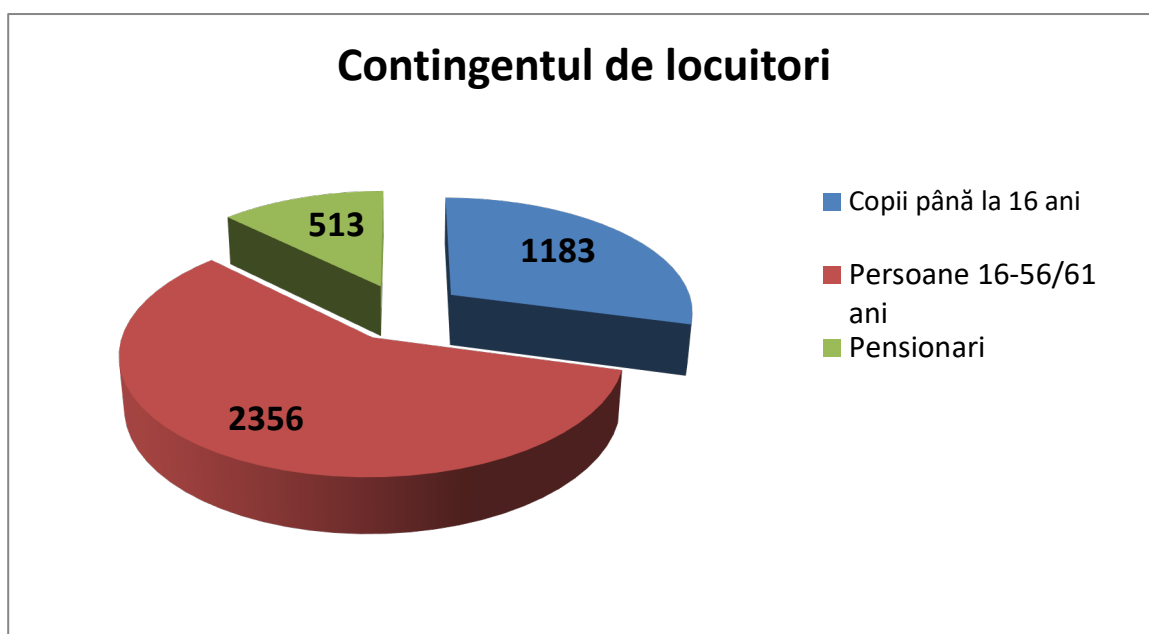
Așadar, ce patrimoniu are satul Borogani?
În primul rând, cel uman.

În localitatea Borogani la 1 ianuarie 2018 sunt puși la evidență 4052 de cetățeni.
Numărul locuitorilor este într-o ușoară scădere, comparativ cu 4309 în 2015.

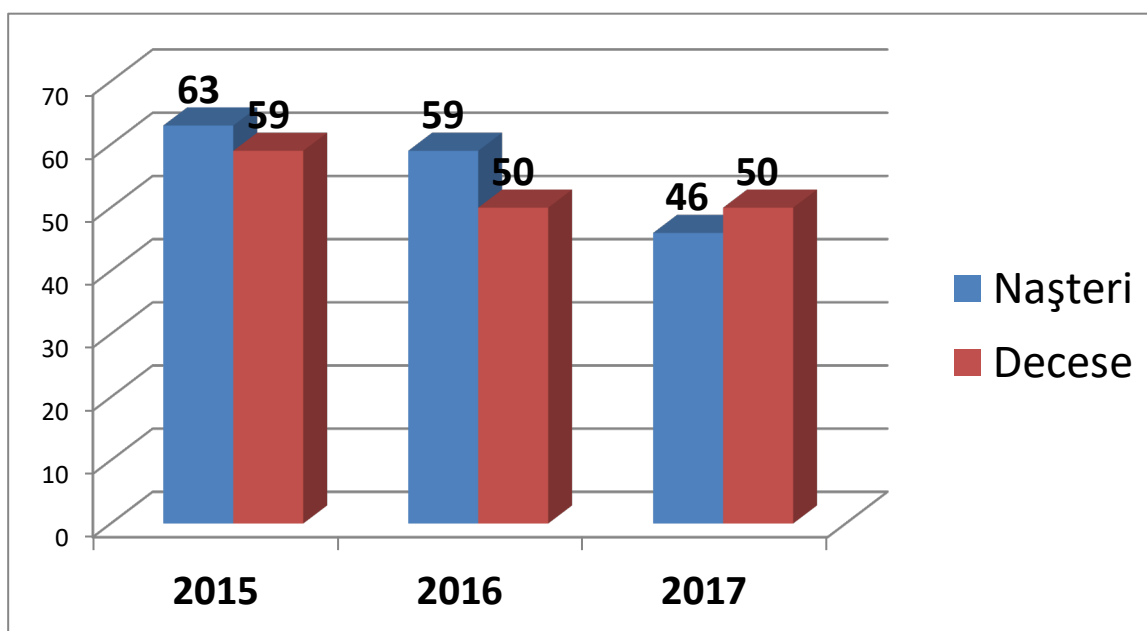
Dintre aceștia:

- **Copii pînă la 16 ani: 1.183, adică 29 %;**
 - **Persoane 16-56/61 ani: 2.356, adică 58%;**
 - **Pensionari - 513, adică 13 %**
- Avem 1.276 de gospodării.**

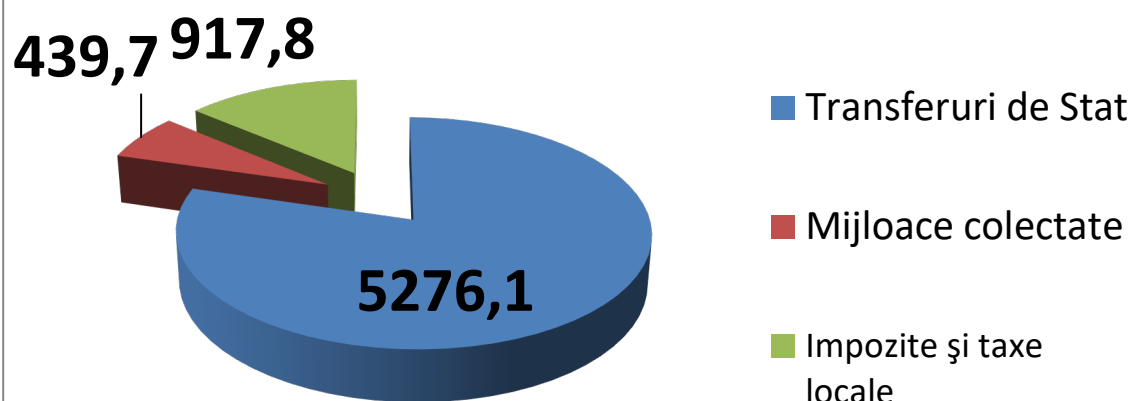
Și situația demografică în ultimii trei ani a fost determinată de o ușoară scădere a populației, și chiar dacă până acum ne mai încuraja faptul că prevalau nașterile, atunci în 2017 decese au depășit nașterile:

	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017
S-au născut	63	59	46
Au decedat	53	50	50
Căsătorii	21	23	16

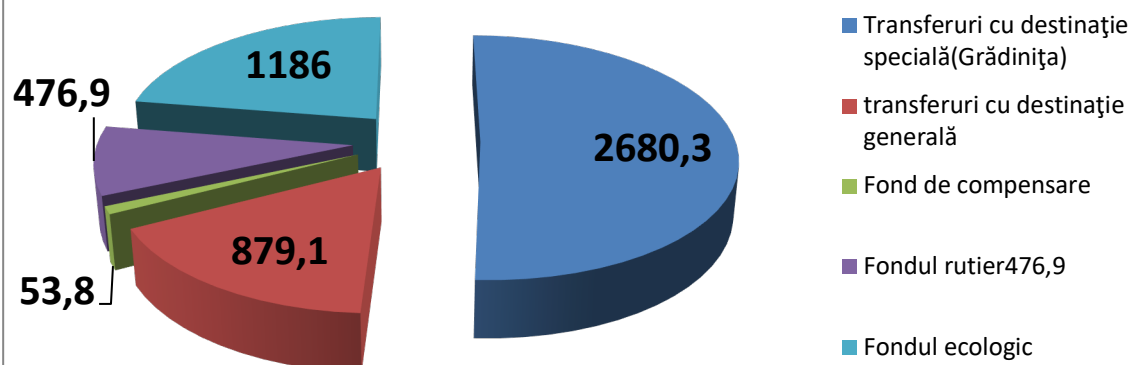

Patrimoniul financiar, adică bani: Bugetul primăriei aprobat pentru anul 2017 este de 6633.6 mii lei, dintre care: transferuri de Stat: 5276,1 mii lei, inclusiv: transferuri cu destinație specială (Grădiniță) 2680,3 mii lei, transfer cu destinație generală – 879,1 mii lei, fonduri de compensare - 53,8 mii lei, fondul rutier-476,9 mii lei, fondul ecologic-1186mii lei. Mijloace colectate(încasări - plata părintească - 214,2mii, apa 225,5-mii): 439,7 mii lei, venituri din impozite și taxe locale, 917,8.

Bugetul Primăriei 2017-6633,6mii lei

Transferuri de Stat-5276,1mii lei

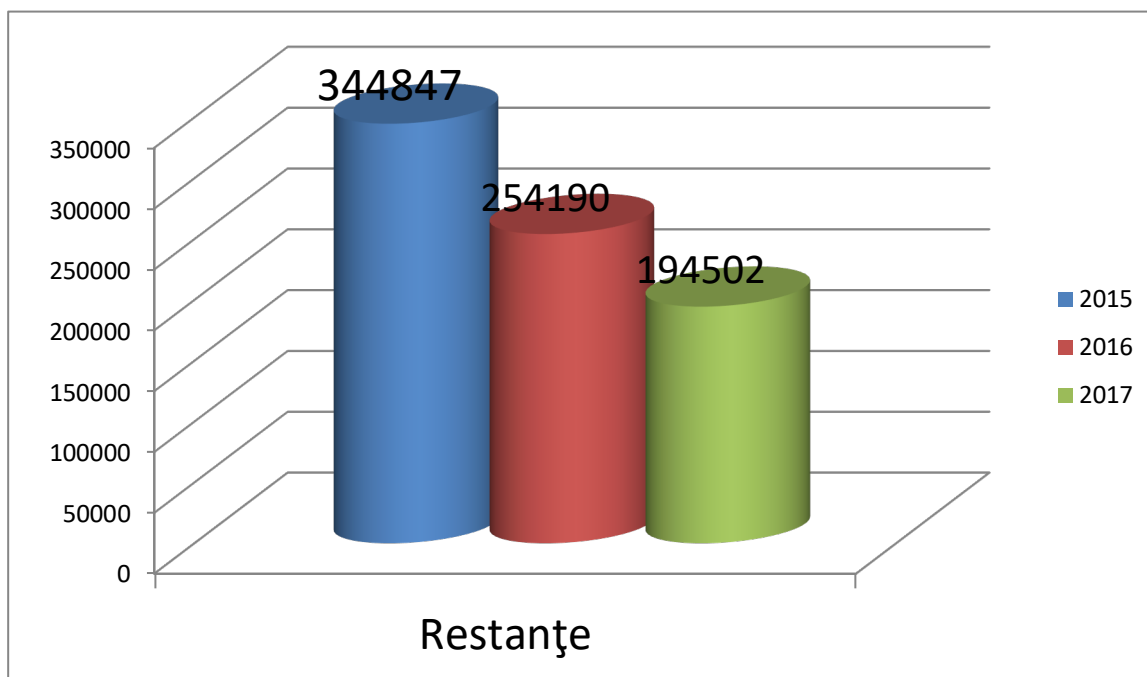
Suma totală a fost repartizată pe instituții care sunt în gestiunea primăriei, după cum urmează:

Nr.	Instituția	Suma (mii lei)
1.	Aparatul primarului Notă:inclusiv Fondul rutier și Fondul Ecologic	3157,4
2.	Grădinița „Andrieș”	2894,5
3.	Biblioteca Publică	94,4
4.	Biblioteca pentru copii	62,2
5.	Casa de Cultură	288,2
6.	Colectiv Model „Busuioc Moldovenesc”	85,2
7.	Muzeul	51,7

Detalii despre executarea bugetului - pe instituții, vă ofer în continuare, în cadrul compartimentului „Realizări 2017”:

Transferurile de Stat se calculează în dependență de numărul de populație, suprafața localității, iar veniturile locale depind de munca receptorului fiscal în scopul acumulării impozitelor și de responsabilitatea cetățenilor de a achita aceste impozite, precum și de cum achită locuitorii noștri plățile pentru arenda terenurilor arendate de la primărie și pentru serviciile acordate de primărie. Despre cum stau lucrurile în domeniul acumulării impozitelor judecăm după datele din tabela afișată și din diagrama propusă:

nr d/o	Indicatorii	Clasificația bugetară	Calculat/lei	Achitat/lei	%	Restanță/lei
1	Impozitul funciar pentru loturile de pe lângă casă	113/140	30062,00	27219,00	91	19621,00
2	Impozitul funciar pentru terenurile cu destinație agricolă cu excepția GȚ	113/110	6384,00	7384,00	116	-
3	Impozitul pentru pășuni	113/150	16360,00	16724,00	100	-
4	Impozitul pentru terenurile cu destinație agricolă ale GȚ	113/120	200012,00	259950,00	129	172813,00
5	<ul style="list-style-type: none"> • Impozitul pe bunurile imobiliare ale persoanelor fizice • Amenajarea teritoriului 	113/220	8530,00	10517,00	123	170,00
			9540,00	9741,00	102	1898,00
	Total		265012,00	348584,00	131	194502,00
1	Arenda pentru terenurile cu destinație agricolă	141/522	88720,00	48020,00	54	40700,00

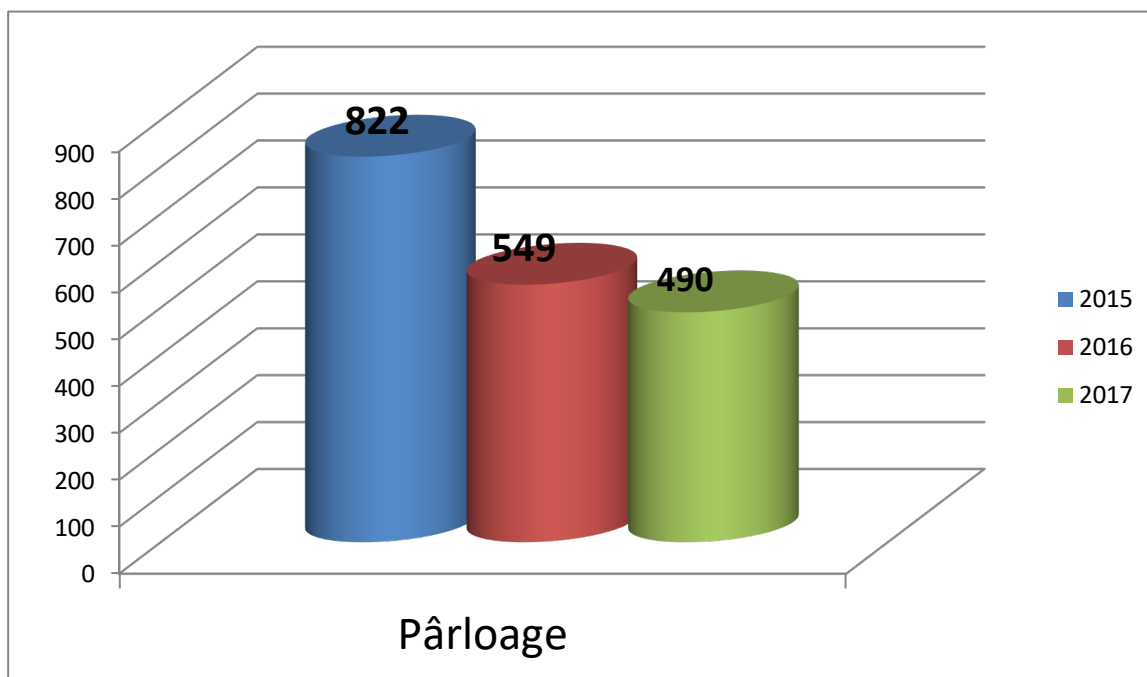

Patrimoniul funciar, adică pământ, terenuri:

Administrația Publică Locală Borogani dispune de o suprafață totală de 6543,72ha, inclusiv rezerva primăriei: 1274,04 ha.

- Teren cu destinație agricolă – 4069,4 ha
- Terenul satului - 364,94 ha
- Terenul destinat industriei- 19,18 ha
- Terenul fondului silvic – 764,01 ha,**
dintre care 391,4 ha – SA Iargara, 372,61 ha –Primăria
- Terenul fondului apelor – 118,57 ha
- Terenul fondului de rezervă – 1274,04 ha.(pășuni)**

Una dintre condițiile ca pământul să fie cu adevărat o comoară este că el trebuie să fie prelucrat. În acest sens în ultimii trei ani se atestă o dinamică pozitivă. Din diagrama propusă observați că din an în an suprafețele neprelucrate devin tot mai mici:

De fapt, de cum funcționează toate instituțiile din teritoriu, de cum este gestionat patrimoniul, depinde, în mare parte, calitatea vieții cetățenilor din sat.

REALIZĂRI 2017

Am să încep șirul realizărilor satului de la domeniul “**Administrație publică**”.

Cea mai mare realizare a satului în 2017 în aspectul administrației publice este elaborarea **Planului Strategic de dezvoltare social-economică a satului Borogani pentru anii 2018 – 2022**. Planul de dezvoltare al comunității 2018-2022 este un proiect inițiat de Administrația Publică Locală în colaborare cu alte instituții din comunitate (școala, grădiniță, oficiul medicilor de familie, biblioteca comunitară, reprezentanți ai agenților economici din comunitate, societății civile, cetățeni din comunitate), care are ca scop stimularea dezvoltării integrate și armonioase a satului nostru.

De fapt, a fost una din prioritățile pe care ni le-am propus la adunarea generală din anul trecut. Elaborarea acestui document este o cerință a timpului, dar și o condiție a eficienței activității instituțiilor din teritoriu în particular, în scopul dezvoltării localității în ansamblu.

Este foarte important că acest document a fost elaborat în mod participativ, adică în cadrul seminarelor instructiv-practice organizate și desfășurate în scopul elaborării planului, participanții au venit cu idei, propuneri, activități concrete care au fost incluse în plan. Au urmat dezbaterile publice în cadrul cărora, de asemenea s-a ținut cont de propunerile celor prezenți și, în ultimă instanță, Planul strategic a fost aprobat de către Consiliul Local.

În același context, în 2017, în parteneriat cu ADR Sud, finanțare – Fondul German pentru investiții - GIZ a fost elaborat Planul local de acțiuni pentru anii 2017-2020, capitolul “Aprovizionarea cu apă și canalizare”. La data de 24 aprilie au fost organizate

dezbateri publice pe acest subiect. În prezent, grație elaborării și aprobării acestui plan în cadrul ședinței Consiliului Local, se elaborează proiectul tehnic cu suportul financiar al Fondului German pentru investiții – GIZ.

În 2017 Administrația Publică Locală Borogani a semnat un acord de participare în programul LEADER – “Susținerea agriculturii și dezvoltării rurale în UTA Găgăuzia și raionul Taraclia (SARD)”, finanțat de UE și implementat de PNUD Moldova. Drept rezultat al implicării în acest proiect, satul nostru, alături de încă 5 din vecinătate, care au granițe comune: Congazcic, Bașcalia, Cioc-Maidan, Dezghinja, Budjac este parte componentă a unei microregiuni “Steaua Bugeac”, din cele 8 create în cadrul proiectului respectiv. În cadrul programului a fost elaborat Planul Strategic de acțiune a microregiunii pe un termen de 5 ani. În anul 2018, pentru fiecare microregiune din cele 8, SARD a acordat câte 25 de mii de dolari pentru proiectele pe care au avut dreptul să le prezinte doar ofertanți din aceste 6 sate, inclusiv Borogani, și activitățile incluse în proiectele ce vor fi finanțate trebuie să fie în beneficiul locuitorilor din aceste 6 sate și să fie orientate spre dezvoltarea economică, socială și culturală a acestor sate. Termenul limită de prezentare a acestor proiecte a fost 5 martie 2018. Astăzi vreau să-mi împărtășesc bucuria cu Dumneavoastră și să Vă comunic că Satul nostru a fost printre campionii concursului. Astfel din 30 de proiecte prezentate din toate cele 6 sate, 10 au fost din Borogani. Iar din 13 proiecte câștigătoare, 5 sunt din Borogani. Suma câștigată pentru implementarea acestor proiecte este de 185000 lei, adică 10000\$ din 25000\$.

De asemenea, pe parcursul anului am fost preocupați să ridicăm nivelul serviciilor acordate cetățenilor prin crearea condițiilor fizice în primărie, dar și prin asigurarea suportului tehnic tuturor angajaților. Astfel, în 2017 au fost procurate 2 calculatoare: pentru inginerul cadastral și pentru receptorul fiscal, care au fost conectate la internet. Bineînțeles, că această schimbare ușurează cu mult munca, oferă accesul la informația de specialitate - legi, registre etc., dar, totodată, cere din partea acestor angajați să-și formeze abilități de lucru la calculator, condiție ce le-am înaintat-o în calitate de conducător al instituției.

Pentru a actualiza datele din cărțile de gospodării, ce stau la baza completării și eliberării tuturor certificatelor solicitate de cetățeni sau de către diferite structuri statale, precum și pentru calcularea impozitelor conform situației reale, la începutul anului 2017 am efectuat recensământul gospodăriilor, populației care la moment trăiesc în aceste gospodării, precum și bunurile, și animalele acestora.

Pe parcursul anului, în scopul informării și consultării cetățenilor, am facilitat activitatea Biroului Comun de Informații și Servicii, care se deplasează în teritoriu de 2 ori pe an.

Pentru a impulsiona activitatea Administrației Publice Locale, a instituțiilor din teritoriu, am solicitat în 2017 de la Corpul Păcii din Moldova un voluntar din SUA. În special ne-am dorit ca voluntarul să consulte, să ajute instituțiile din teritoriu la elaborarea proiectelor pentru obținerea granturilor. În urma mai multor interviuri cu actorii comunitari, vizitei în teritoriu a colaboratorilor Corpului Păcii din cadrul

programului “Dezvoltare comunitară”, am câștigat concursul și din august 2017 voluntara de la Corpul Păcii, Tachson Courtney, pe un termen de 2 ani, muncește în localitate, având-o ca parteneră pe Daniela Balmuș. Actualmente se elaborează mai multe proiecte cu diferite instituții din sat: Consiliul de elevi - Teren de Joacă, Liceul Teoretic „Grigore Vieru” și biblioteca - Îmbunătățirea condițiilor de lucru în biblioteca liceului și cea publică, Primăria – construcția terenului de sport al satului.

În luna iunie 2017, după mai multe negocieri, la inițiativa primăriei, toate instituțiile bugetare din teritoriu se deservesc financiar la banca Moldovaagroindbanc. Drept rezultat, această schimbare a adus beneficiu întregii comunități, prin instalarea unui bancomat în incinta primăriei.

În scopul dezvoltării comunității prin implicarea cetățenilor satului Borogani , în special a celor plecați în alte localități din țară sau în străinătate, precum și pentru a-i ține la curent cu realizările din sat, la inițiativa primăriei, la 26 iulie 2017 a fost fondată Asociația Obștească a Băștinașilor din Borogani. Președintă a Asociației a fost aleasă Dna Răileanu Sofia. Doresc să menționez că la moment această asociație numără 32 de membri. Conform statutului asociației, membru poate fi orice cetățean născut la Borogani, indiferent unde locuiește astăzi: în sat sau în altă localitate din țară sau peste hotare. De asemenea, în Statutul asociației mai este menționat că fiecare membru al organizației achită anual o cotezație în mărime de 100 de lei. Asociația are dreptul să organizeze campanii de colectare de fonduri pentru realizarea diferitor proiecte în localitate. La începutul anului 2018 a avut loc prima activitate organizată și finanțată de către Asociația Obștească a Băștinașilor din Borogani . Din banii adunați din cotezațiile membrilor asociației a fost invitată în localitate o echipă de animatori de la clubul „Ciufulică” care i-au distrat pe copiii din sat în cadrul serbării de Crăciun, care s-a desfășurat la Casa de Cultură.

Pentru 2018, la rugămintea cetățenilor din sat, Asociația își propune să implementeze un alt proiect și anume, Construcția drumului spre cimitirul din jos. Astfel, cu toții am fost martori activi la Paștele Blajinilor la demararea campaniei de colectare a banilor pentru realizarea acestui proiect. Astăzi, folosindu-mă de ocazie, vă rog, stimați consăteni, să sprijiniți această inițiativă. Cred că fiecare dintre noi are pe cineva înmormântat aici. Nu pune nimeni nici o taxă, care cât poate, cât îl lasă inima. Acest drum ne trebuie tututror. De asemenea, știm că fiecare dintre noi are pe cineva plecat peste hotare și, cu siguranță, că indiferent unde sunt, cu sufletul sunt mereu aici, acasă și doresc să participe la viața satului nostru, de aceea vă rog să îi informați și să îi îndemnați pe toți: copii, părinți, frați, surori, rude, să doneze pentru acest sfânt lucru. Vrem să vă spunem că asociația are pagină deschisă pe facebook: asociația obștească a băștinașilor din Borogani și în curând vom deschide un cont online și fiecare om, indiferent unde se află va putea transfera suma pe acest cont. De asemenea vrem să știți că absolut toate donațiile vor putea fi văzute de oricine. La fel, toată lumea va ști câți bani trebuie să se adune, câți s-au adunat, cine a donat și cât mai trebuie ca să se adune. Eu zic „Doamne ajută!” și să nu uităm de adevărul: „Unde-i unul nu-i putere, unde-s mulți puterea crește”.

DOMENIUL: AMENAJARE ȘI SALUBRIZARE

În campania electorală din 2015 când am candidat la funcția de primar, am promis că voi face tot posibilul ca satul nostru să-și schimbe fața și să devină curat și amenajat. Așa am și făcut. Cu aceasta am și început. Însă, sincer să Vă spun, încă nu sunt mulțumită de ce avem azi. Să vedem cu toții ce s-a făcut, ce nu s-a făcut? Ce trebuie de făcut? Dar și mai important: Trebuie de făcut? Are rost?

Se zice că este curat în casa unde se păstrează curățenia și nu în aceea unde se mătură des. Cred că unii dintre noi, în ceea ce privește curățenia din sat, din păcate, nu țin cont de adevărul acestei vorbe înțelepte. Cred așa, deoarece ați fost cu toții martori la schimbarea pe care am făcut-o împreună cu D-stră în primăvara lui 2016, primăvara lui 2017, făcând o curățenie cum nu s-a mai văzut în sat. Cu toate acestea, nu peste mult timp, unii dintre cetățenii noștri prind a pune deșeurile, agregatele, scârtele exact acolo, de unde primăvara, înainte de Paște le strâng, prășesc, mătură. Gunoii pe care îl strângem în fiecare an de pe marginile drumului, din gunoiștele stihiiice, este înlocuit de altul. Stimați consăteni, dacă o să continuăm în așa fel, riscăm să nu trăim niciodată mai bine, mai civilizată. Nu trebuie să facem curat de frica amenziilor, ci aceasta trebuie să devină norma vieții.

Astăzi chiar vreau să listez acțiunile pe care le-am întreprins pentru a asigura curățenia în sat, ca să vă convingeți că în ansamblu, pentru ca să obținem ceea ce am obținut s-a făcut o muncă colosală.

În cadrul campaniei de salubritate: "Borogani - Localitatea Ta Curată!", pe care am lansat-o încă în toamna anului 2015, au fost elaborate și distribuite foi volante în scopul sensibilizării populației despre modul de gestionare a deșeurilor. De asemenea, au fost întocmite avize și înmânate fiecărui cetățean, contra semnătură, iar la intrările în sat au fost montate două banere cu mesajele: "Un mediu mai curat începe cu tine" și "Borogani- localitatea ta curată". De asemenea în diferite părți ale satului au fost montate panouri de avertizare că se interzice depozitarea deșeurilor. La gunoiștea autorizată au fost montate semne- indicatoare pentru a ghida cetățenii până la gunoiștea propriu-zisă.

În 2016, Primăria, în colaborare cu Ocolul Silvic Iargara, și implicând cetățenii, a reușit să lichideze 6 gunoiști neautorizate; 3 în aria satului toate se aflau pe cursul apei-râulețul Ialpujel, și 3 în extravilan. Ce vedem astăzi? Unele gunoiști neautorizate, care au fost lichidate, se umplu din nou: la fermă, spre răzășie, la intrarea în sat dinspre Congazcic (De aici au scos și panoul pe care îl pusesem cu mesajul că se interzice depozitarea gunoiului). Parcă e mai ușor să duci gunoiul la fermă, decât la porcărie, unde se permite și unde periodic se fac lucrări de îngrămădire, înhumare. Oare ne simțim mai bine când mergem pe drum și trecem pe lângă sacii cu gunoi, decât pe lângă un loc frumos amenajat, curat?

În 2017 de patru ori au fost efectuate lucrări de îngrămădire și înhumare a deșeurilor. În baza contractelor cu Agenția Ocupării Forței de Muncă în 2017 am angajat

3 lucrători pentru lucrări publice pentru perioada de 5 luni de zile, care au menținut curățenia pe traseul central al satului, în parcul din centrul satului, intrările în sat, de două ori s-a curățat traseul central al satului de deșeuri. Cu ajutorul gospodarilor de pe traseul central, și al elevilor au fost văruite toate bordurile.

În colaborare cu SA "Cimișlia-drumuri", în scopul evacuării apelor pluviale, a fost reabilitat podul din centrul satului și au fost montate semnele corespunzătoare de circulație pentru a asigura siguranța vieții și sănătății cetățenilor. 6 zile, 3 primăvara și trei toamna, s-au efectuat lucrări de nivelare a terasamentelor drumurilor locale, precum și curățarea canalului de evacuare a apei de pe traseul central. La curățarea canalului pentru evacuarea apei activ s-au implicat și cetățenii, curățând porțiunea de canal ce trece prin fața gospodăriilor lor. În ceea ce privește starea drumurilor aș vrea astăzi să abordez problema tractoarelor. Recunosc că ar fi necesar de mai multe ori pe an să efectuăm lucrări de nivelare, dar motive sunt multe: nu avem greider, nu ne permit condițiile climaterice, ba e secetă și nu e posibil, ba plouă, ba chiar uneori constatăm că nu are rost căci chiar și așa puțin cât se face, se distruge de către tractoare la prima ploaie. Nu zic ca să interzicem posesorilor de tractoare să circule pe drum, dar să nu circule pe timp ploios. Drumul nu se strică de către oamenii ce merg pe jos. Eu cred că dacă ne organizăm, putem să facem așa ca atunci când plouă, să avem și urluială, și făină, și lemne, și apă, și să nu avem nevoie să ieșim cu tractoarele să stricăm acea cărărușă pe care să meargă orice copil la școală, grădiniță sau matur la serviciu, la un spital sau la magazin după cele strict necesare. Aștept opiniile și soluțiile din partea dumneavoastră.

Acțiuni masive au fost întreprinse în scopul salubrității celor 3 cimitire din localitate. În aceste acțiuni s-au implicat atât cetățenii satului, cât și "I.M." Servicii Comunale Borogani", Primăria satului, instituțiile de învățământ din teritoriu: Liceul Teoretic "Gr. Vieru", Gimnaziul "V. Badiu", angajații la lucrări publice.

În scopul amenajării centrului satului, în toamna anului 2017, împreună cu elevii ambelor școli, au fost plantați în jur de 500 de arbori de talie înaltă de castan, stejar roșu, mestecăn, pin, etc. în parcul din centrul satului de o parte și de alta a râului Ialpujel, pentru care ne rugăm să supraviețuiască, mizând pe înțelepciunea și compasiunea stăpânilor de găști, oi, cai pentru că suntem conștienți de faptul că soarta acestor arbori depinde de ei. Tot atunci am inițiat 2 alei: Alea familiei și Alea Copilăriei. Au fost invitate toate familiile nou-formate și familiile în care în 2017 s-au născut copii. Din păcate, cam puține familii au dat curs invitației. Țin să vă spun că fiecare familie nou-formată trebuia să planteze un mestecăn, iar pentru nou-născuți câte un stejar. Sperăm că anul acesta familiile vor fi mai receptive.

În același context, în 2016, după cum vă amintiți, pentru munca în scopul asigurării curățeniei și amenajării satului, ne-am plasat pe locul III în raion și ni s-a acordat o sumă de 15000 lei cu care, în baza unui mini-proiect înaintat la Fondul Ecologic, În 2017 am achiziționat și am instalat în fața Casei de Cultură 4 bănci, 3 corpuri de iluminat, 2 coșuri de gunoi. Cu suportul financiar al dlui Hurciuc Grigore am instalat încă un plafon la răstignirea de lângă pod. În parteneriat cu familia Talai Valeriu

și Elena s-a reușit a monta încă 2 plafoane în fața răstignirii de la răscruce, din fața stației.

La capitolul “Salubritate și amenajare” s-au cheltuit în jur de 60 de mii de lei, dintre care:

22580 lei- Gunoaște și cimitire (**Remorci**)

14525 – drenaj în partea de nord-vest a satului

143662- reprofilarea drumurilor

Stimați consăteni, la capitolul “Curățenie” consider că avem 2 lacune:

1. Nu am reușit să organizăm colectarea deșeurilor de la cetățeni. Motivul – lipsa persoanei care să dorească să inițieze acest serviciu;
2. În Borogani încă nu ne-am învățat să păstrăm curățenia!

INVESTIȚII ÎN INSTITUȚIILE DE ÎNVĂȚĂMÂNT DIN SAT

Din instituțiile de învățământ din sat doar Grădinița „Andrieș” este în gestiunea primăriei.

Această instituție, începând cu 2015 incoace a atestat un grad înalt de performanță la capitolul eficiență, unul din indicatori fiind faptul că în această perioadă a fost rezolvată una dintre cele mai mari probleme cu care se confrunta- supraîncărcarea grupelor și lipsa locurilor pentru copiii de trei ani. În prezent toți copiii de trei ani frecventează grădinița datorită faptului că au fost deschise încă 2 grupe în școlile din sat. Așadar, astăzi în grădiniță activează 8 grupe de copii, câte 2 la fiecare vârstă, în total 222 de copii. 6 grupe activează în sediul de bază al grădiniței, iar 2 grupe pregătitoare sunt în școlile din sat, spațiile fiind adaptate/reparate în anii 2016,2017. Analizând această realizare, de la idee până la succes, astăzi putem concluziona că s-a făcut o muncă titanică:

- S-au reparat sălile, s-a instalat rețeaua electrică, termică- toate caloriferele din aceste două grupe sunt noi;
- S-a instalat traseul de apă și de canalizare;
- S-au construit blocuri sanitare moderne interne în ambele grupe nou deschise;
- S-a cumpărat mobilier nou;
- Pentru grupa de la liceu pentru asigurarea condițiilor termice, s-a construit mini cazangerie;
- S-a reparat acoperișul la grupa de la liceu;

Este de apreciat, în acest context, faptul că pentru a crea condiții în aceste două grupe s-au cheltuit în mare parte bani extrabugetari, adică bani din afara bugetului grădiniței și din cel al satului: reparația încăperilor – 300000lei, cu suportul Consiliului Raional; mobilierul – 82000lei, cu suportul Fondului de Investiții; cazangeria 115000 lei, de la Ministerul de Finanțe.

În anul 2017 s-a făcut reparația capitală la spălătoria din grădiniță, buget total:98965,59 lei

De asemenea a fost îmbunătățită baza didactico-materială a instituției, creând condiții optime pentru instruirea și educația copiilor. Astfel au fost achiziționate:

- Terenuri de joacă la toate trei sedii, 89400 lei
- Scaune moi 20*550 lei- 11000.0 lei
- Pavilion pentru terenul de joacă- 34140,00 lei
- Teatru de păpuși- 9000 lei
- Perete sportiv -7500 lei
- Saltele pentru sport – 1980 lei
- Jaluzele la ferestrele din toate dormitoarele – 19920,00 lei
- Stilaj pentru depozitarea produselor: 2500 lei
- Frigider –4800 lei
- 2 Plite de gaz – 8710 lei
- Mobilier pentru spălătorie – 3 dulapuri pentru albituri- 14700 lei
- Mobilier pentru bucătărie:- 2 mese de inox- 17200 lei
 - O masă cu anexe- 3800 lei
 - 3 chiuvete -9500 lei

În perioada 22 ianuarie-12 martie 2018 s-a realizat reparația capitală la bucătăria din grădiniță, inclusiv reparația capitală a rețelei electrice și de ventilare.

CULTURĂ- SPORT – TINERET

Cultura la Borogani este reprezentată de Casa de Cultură, Colectivul Folcloric „Busuioc Moldovenesc”, bibliotecă și muzeu. Este foarte îmbucurător faptul că în activitatea culturală, la sărbătorile mari și la concursurile mai serioase se implică activ și instituțiile de învățământ. Folosindu-mă de această ocazie țin să le mulțumesc pentru implicare și pentru aportul adus pentru a reprezenta cu demnitate localitatea.

Anul 2017 a fost bogat în evenimente culturale, dar cele mai semnificative au fost :

1. Festivalul folcloric raional al tradițiilor și obiceiurilor de primăvară „Moștenit-am din bătrâni”, care s-a desfășurat la 14 mai la noi în sat. A fost o zi de neuitat pentru noi, cei din Borogani, dar și pentru oaspeții ce au participat la festival. Toată lumea a rămas impresionată de ospitalitatea borogănenilor, care , necătând la ploaia de afară, au ieșit și i-au întâmpinat cu bucate alese gătite din surse proprii, cu mâinile lor. Astăzi, de asemenea, permiteți-mi, din numele întregului sat, să mulțumesc familiilor, gospodarilor din partea din sus a satului, tuturor acelor care au contribuit la buna desfășurare a evenimentului.
2. Sărbătoarea raională „Ziua Națională a vinului și lucrătorului din agricultura și industria prelucrătoare”, care a avut loc la Orac, raionul Leova. În cadrul sărbătorii au fost organizate mai multe concursuri, cel mai important fiind prezentarea unei expoziții cu produse obținute din roadele pământului nostru, bucate, tradiții, date din istoria satului. Grație ingeniozității, creativității, măiestriei echipei de la Borogani, ne-am întors cu locul I. Drept rezultat, conform Regulamentului de desfășurare a acestei sărbători, învingătorul anului va organiza sărbătoarea în anul următor la el acasă. Așa că Sărbătoarea vinului se va desfășura la Borogani, deci la toamnă vom avea din nou oaspeți și urmează să ne pregătim cum se cuvine.

3. Hramul Satului este o altă reușită a Administrației Publice Locale la capitolul „Cultură”. Dovadă e numărul din ce în ce mai mare a spectatorilor care vin la sărbătoare.
4. Într-un mod deosebit de frumos ne-a reușit anul acesta sărbătoarea de revelion. La fel, am atestat că s-a mărit numărul spectatorilor și la această sărbătoare.
Pentru copii pe parcursul anului au fost organizate 2 sărbători: de 1 iunie – Ziua Copiilor și sărbătoarea-concurs „În grădina cu flori multe”
5. Festivalul “Obiceiuri si traditii de iarna” - Hanasani, Leova, locul I.

La Casa de Cultură în 2017 am continuat acțiunile cu privire la îmbunătățirea condițiilor de muncă și odihnă prin procurarea a 100 de scaune pentru sala de concerte la suma de 50000 lei.

Tot de cultură ține și activitatea bibliotecilor din teritoriu: biblioteca publică și biblioteca pentru copii. Țin să menționez că pe lângă faptul că biblioteca împrumută cărți cititorilor, ea oferă o gamă largă de alte servicii noi care sunt foarte binevenite în comunitate:

1. Calculatorul - noua mașină a timpului
 - a) Utilizarea programului Microsoft Word
 - b) Utilizarea programului Excel
 - c) Utilizarea programului Power Point
 - d) Crearea unui cont într-o rețea de socializare
 - e) Scanarea și trimiterea unui document
 - f) Convorbiri pe Skype
2. Măiestrie. Dibăcie. Fantezie
3. Căsuța cu povești
4. Calculatorul- cheia succesului
5. Comunitatea mea- trecut și prezent
6. Clubul femeilor
7. eGuvernare

Biblioteca publică Borogani este beneficiară a programului pilot Novateca lansat în 2013.

Proiecte implementate de Biblioteca Publică:

Nr.	Denumirea proiectelor	Echipamentul obținut
1	Digitalizarea Istoriei locale (2017)	Aparat foto
2	Inițiativa 1+1. (2017)	Tabletă
3	eGuvernare. (2017)	3 pufuri

În anul 2017 APL a procurat pentru biblioteca publică jaluzele la ferestre, care erau foarte necesare pentru protejarea fondului de carte, iar bibliotecii pentru copii i-au fost alocați 3000 de lei pentru procurarea de cărți noi pentru cititorii bibliotecii. Raportul detaliat despre activitatea bibliotecilor a fost prezentat de către bibliotecare în cadrul ședinței Consiliului Local din

În domeniul “Cultură” este instituită, începând cu 2016 unitatea de specialist în lucrul cu tineretul. Tot atunci a fost constituit Consiliul Local al Tinerilor.

CT se axează mai mult pe activități de voluntariat. Cele din 2017 au fost:

- „Tineri activi”, în cadrul căreia elevii s-au implicat la plantarea arborilor, văruirea bordurilor de pe starda centrală, văruirea arborilor din centru satului.
- „O floare de 8 martie”- tinerii consilieri, în parteneriat cu primăria, au dăruit Doamnelor flori și mesaje de felicitare.
- “Urări de bine pentru cetățeni” - la sărbătorile de iarnă și paște consiliul tinerilor a ajutat la distribuirea mesajului de felicitare din partea Primăriei și Consiliului Local tuturor familiilor din sat, cu ocazia acestor sărbători.
- Campanie umanitară de paște „Donează pentru un zâmbet”, desfășurată în ajunul sărbătorilor de paște. Tinerii consilieri au colectat bani de la magazine, antreprenori și au oferit câte un colet cu produse alimentare la 20 de bătrâni din sat.
- activitate desfășurată împreună cu Biblioteca Publică și Pentru Copii a fost „Loteria” în cadrul sărbătorilor de iarnă. Din vânzarea biletelor la sărbătoarea Revelion 2017, a fost adunată suma de 1800 lei din care s-au procurat 3 tomberoane care sunt amplasate în fața Casei de Cultură.

Țin să menționez și două din cele mai importante activități ale muzeului satului, și anume:

- Lansarea manuscrisului „Înveșniciți în memoria satului - promotori ai culturii și învățământului la Borogani,, - istoria instituțiilor de învățământ. Octombrie, 2017.
- Expoziția prezentată în cadrul sărbătorii Hramul satului: “Primarii satului Borogani de la 1940 încoace”

Stimați consăteni, domeniul „Cultură”, în general, și activitățile artistice organizate la diferite sărbători și concursuri pe parcursul anului, în special, au drept scop și oferirea, crearea condițiilor de odihnă, relaxare pentru cetățeni, dar, în primul rând, au menirea de a păstra, valorifica și transmite urmașilor noștri tradițiile și obiceiurile, patrimoniul nostru cultural. Datorită funcției pe care o exercit am ocazia să particip la mai multe evenimente culturale, în diferite sate din țară, chiar și peste hotare, și pot să afirm astăzi că noi, borogănenii, avem cu ce ne mândri la capitolul „Păstrarea și valorificarea tradițiilor și obiceiurilor strămoșești”. Avem specialiști calificați, bine pregătiți, avem oameni deosebiți în sat, talentați și, foarte important, activi, care doresc și se implică în activitatea culturală .

ASISTENȚA SOCIALĂ

La capitolul „Asistența Socială” am să mă refer la acele acțiuni și realizări pe care le-am obținut datorită activității și implicării primăriei. Despre ajutorul social și alte servicii oferite de către stat va vorbi coraportorul Basarab Ludmila, asistentă comunitară, angajată a Direcției Asistență și Protecția Familiei Leova.

Una din realizările primăriei în aspect social este implicarea în proiectul "Colaborare inter-sectorială pentru păstrarea familiei", parteneri AO "Centrul Internațional de Dezvoltare și Colaborare "FENIX"", Asociația de Nursing din Republica Moldova. În cadrul acestui proiect membrii echipei multidisciplinare din localitate au beneficiat de instruire în domeniul asistenței sociale cu privire la protecția copilului aflat în situație de risc, precum și atribuțiile autorității tutelare în domeniul protecției copilului. De asemenea, am beneficiat de o donație pentru familiile social-vulnerabile și pentru instituțiile din teritoriu: cizme de cauciuc, saltele, dulap, vopsea, iar în preajma sărbătorilor de iarnă 222 de copii din grădiniță au primit câte un cadou care le-a fost înmănat chiar de reprezentanții donatorilor din Germania.

La același domeniu putem referi și altă reușită a primăriei. Este vorba despre acordarea lemnului defoc pentru 95 de persoane din sat la un preț destul de mic. Aș vrea ca Dumneavoastră să cunoașteți că în luna octombrie am obținut autorizația de tăiere a 3 ha de pădure care se află în gestiunea primăriei. La ședința Consiliului Local din 08.12.2017 a fost stabilit prețul unui metru ster – 450 de lei, precum și categoriile de beneficiari: invalizii de gradul I, bătrânii singuratici, pensionari. Țin să menționez că fiecare familie beneficiară a primit câte 2 metri steri de lemne, iar cu persoanele angajate pentru tăiere a fost organizată și transportarea lemnului la gospodari în baza achitării unei sume de 200 de lei de gospodărie.

De asemenea primăria a fost implicată în repartizarea ajutoarelor umanitare de la Crucea Roșie, beneficiari -45 de familii.

Din bugetul primăriei au fost acordate premii participanților la conflictele armate: în Războiul din Afganistan, conflictul armat din Cehoslovacia, dar și pentru participării la înlăturarea consecințelor avariei de la Cernobîl. În total- 1700lei.

Un eveniment social poate fi considerată și investigarea medicală gratuită a copiilor, finanțată de către fundația "Edelwais". În ziua de 26.07.2017 au fost examinați medical în jur de 90 de copii din sat.

INFRASTRUCTURA

Despre anumite realizări în ceea ce privește infrastructura, am menționat anterior când am vorbit despre investițiile pe care le-am făcut în anul 2017 în instituțiile din subordine. În continuare am să mă refer la apă și drum.

În ceea ce privește implementarea proiectului „Construcția sistemului de alimentare cu apă a satului Borogani,” Vă comunic următoarele:

Din costul total al proiectului: 11mln.898mii738 lei

Valorificat: 10mln 560mii 449,89 lei

- Lucrări efectuate și achitate: 8783278,47 lei

- Lucrări efectuate și neachitate: 628331,42 lei

Nevalorificat: 1338289,53 lei

Contribuția achitată: 1884737,34 lei; Datorie: 81881,52 lei

În 2017 au fost conectate la traseul de apă încă 259 de gospodării, în total azi au apă la robinet 791 de gospodării. A fost forată încă o fântână arteziană. A fost adus în ordine traseul: completarea fântânilor, betonarea. Motivul că nu se execută lucrările este faptul că Fondul Ecologic nu transferă banii pentru lucrările executate, iar antreprenorul refuză să îndeplinească lucrările în continuare până la achitarea sumelor pentru lucrările deja executate. Pentru anul acesta ne propunem să finalizăm proiectul și să-l dăm integral în exploatare.

2Astăzi vreau să abordez o altă problemă ce a apărut odată cu asigurarea cu apă la robinet și anume, canalizarea . Conform regulilor igienico-sanitare fiecare utilizator de apă trebuie să fie conectat și la traseul de canalizare. Până când se va rezolva și această problemă, fiecare gospodar este dator ca să-și sape individual o hazna pentru apele reziduale, care să fie impermeabilă, și să aibă un contract cu o întreprindere care să o curățe la momentul necesar.

- În 2017, după o perioada de 25 de ani, am reușit să reparăm 1630 m de drum local. Datorită faptului că în 2017 a fost aprobată o noua formula de utilizare a fondului rutier național, conform căreia 50% din **taxa pentru folosirea drumurilor** de către autovehiculele înmatriculate în Republica Moldova, sunt repartizate direct în bugetul administrației publice locale în funcție de numărul populației. În medie, fiecare UAT de nivelul I a primit la o mie de locuitori – circa 100 mii lei. Aceste mijloace financiare pot fi cheltuite doar pentru reparația și întreținerea drumurilor locale, elaborarea documentației de proiect, a devizelor, reabilitarea podurilor, întreținerea drumurilor pe timp de iarnă, reprofilarea lor. Cu alte cuvinte, banii sunt transferați cu destinația- drumuri și nu avem dreptul să le cheltuim în alte scopuri. Aș vrea să știți că în localitatea noastră sunt 43 km de drum local. Anul trecut, din Fondul rutier național am primit 476900 lei, cu care după formula tradițională, fără implicarea comunității, conform devizelor de cheltuieli elaborate, am fi reabilitat doar 750m de drum cu lățimea de 4m. Vă dați seama că ne-ar trebui vreo 50 de ani ca să acoperim drumurile noastre din sat cu pietriș. Făcând aceste calcule, consultându-mă cu mai mulți colegi primari din țară, cu diferiți specialiști în domeniul Achiziției, fiscalitate etc., am identificat o posibilitate de a “înmulți” acești bani, cu scopul de a-I cheltui cu cap și de a-I folosi pentru beneficiul a mai multor oameni, implicând comunitatea în achitarea lucrărilor pentru reabilitarea drumurilor. Astfel Primăria procură piatra, iar locuitorii achită lucrările. Pentru a selecta drumurile ce vor fi pietruite am adunat la 04 iulie consilierii, apropo, s-au prezentat doar 7 din 13 și împreună am enumerat criteriile de selectare a drumurilor:

- Contribuția locuitorilor;
- Numărul de gospodării;
- Numărul de locuitori maturi;
- Numărul de copii de vârstă preșcolară și școlară;
- Numărul de angajați;
- Numărul de unități de transport;

După aceasta s-au făcut calcule de către consilieri pe diferite sectoare și la 14.07.2017 ne-am întrunit din nou, făcând totalurile. Astfel a fost selectat sectorul din deal pentru a fi reabilitat.

Pentru pietruirea acestui sector s-au cheltuit 693900 lei. (476900 – Fondul rutier, 82000 lei – Bugetul Primăriei, 135000 lei – contribuția locuitorilor).

Pentru 2018 ne propunem să reparăm 3km de drum, 2 sectoare din partea de sus, și unul din deal – rândul 2 de la garaj în jos. Surse vor fi folosite atât din fondul rutier – 476900, cât și din bugetul local-400000 lei, contribuția locuitorilor -242850 lei. Cu ajutorul comunității, a băștinașilor migranți intenționăm să reparăm drumul spre cimitirul din jos.

Drept concluzie, stimați consăteni, cred că o să fiți de acord cu mine, putem azi afirma că multe s-au făcut în Borogani anul acesta, dar ca și într-o gospodărie, altele parcă izvorăsc și avem de făcut mult mai multe decât am făcut.

Așadar, reieșind din raportul prezentat astăzi, precum și în conformitate cu planul strategic de dezvoltare a localității, pentru 2018 ne propunem următoarele priorități:

1. Finalizarea implementării proiectului „Construcția sistemului de alimentare cu apă a satului Borogani”.
2. Pietruirea a 3km de drum local
3. Lichidarea gunoiștelor neautorizate
4. Documentarea posesorilor de cote valorice
5. Gestionarea eficientă a fondului forestier
6. Asigurarea curățeniei în sat.
7. Amenajarea centrului satului, înverzirea satului.
8. Implicarea cetățenilor, tinerilor în viața satului, în atragerea fondurilor extrabugetare
9. Crearea condițiilor de odihnă
10. Informarea cetățenilor
11. Elaborarea proiectului “Iluminarea stradală”
12. Asigurarea protecției și utilizării durabile a pășunelor.

Bineînțeles că ne dorim ca lucrurile să se întâmple repede, dar trebuie să fim conștienți că schimbarea necesită muncă, timp și neapărat să acceptăm faptul că primarul de unul singur nu poate schimba lumea, e nevoie ca prioritățile pe care ni le-am trasat să fie priorități pentru fiecare dintre noi, fiecare om trebuie să fie implicat în acțiunile care îl privesc, să nu aștepte să facă cineva ceva pentru el. Fiecare trebuie să aibă inițiativă, să își dorească să schimbe ceva, să pună mâna să facă, nu doar să vorbească. Să facă curat, să plătească taxe, să nu arunce gunoaie, să planteze copaci. Altfel zis, fiecare dintre noi trebuie să contribuie prin ce poate.

Stimați consăteni, am lăsat în urmă încă un an de activitate a primăriei, a instituțiilor subordonate, un an, în care sunt conștientă că am sperat la mai mult decât am reușit să facem, dar Vă asigur că am făcut tot ce a fost omenește posibil ca să onorăm încrederea ce ne-a fost acordată.

Doamne ajută!